

ת"פ 15266/05/17 - מדינת ישראל נגד א מ

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 15266-05-17 מדינת ישראל נ' מ(עציר)

בפני	כבוד השופטת רבקה גלט
בעניין:	מדינת ישראל
	ע"י ב"כ עו"ד לונדנר
	נגד
	א מ (עציר)
הנאשם	ע"י ב"כ עו"ד ציטיאט

גזר דין

הנאשם, כבן 44, הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, בעבירה של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

על פי תיאור העובדות, הנאשם התגורר במקלט ביהודה של אמו. ביום 30.12.15 איים על אמו בכך שאמר לה "תראי מה אני אעשה לך, אני אהרוג אותך, אם לא יהיה לי טוב, כולכם תמותו", בעודו מסמן עם ידו על הגרון שלו. בהמשך, גידף את אמו וירק על הרצפה. עוד בהמשך, איים על אמו "זונה בת זונה לך תזדייני, אני אשבור לך את הבית", התקרב אליה ואיים כי יוציא לה עין, העביר יד על צווארו מצד לצד ואיים כי ישחט אותה.

כבר עתה יש לציין כי נגד הנאשם תלוי מאסר על תנאי בר הפעלה למשך 12 חודשים, ועיקר המחלוקת בין הצדדים הוא בשאלת הצורך להפעילו.

עוד ראוי לציין כי לנאשם ניתנה הזדמנות פז לניהול ההליך בבית המשפט הקהילתי, אך הוא לא עמד בדרישות המסגרת ובסופו של דבר הורה בית המשפט כי ההליך יוחזר לסיום בפניי.

בין הצדדים לא גובשו כל הסכמות בשאלת העונש.

התסקירים

בעניינו של הנאשם ניתנו תסקירים אחדים במסגרת ההליך הקהילתי שכשל. לא אאריך בתיאור תוכן התסקירים הללו, ודי אם אפנה לכך שהנאשם נמצא בעל רמת נזקקות משמעותית, סובל מהתמכרות לסמים, מצבו הכלכלי דחוק ביותר והוא במצוקת דיור. עולה כי במסגרת ההליך בבית המשפט הקהילתי, שולב באשפוזית, אך לאחר זמן קצר ביקש לעזוב, וניתק את הקשר עם שרות המבחן. בעקבות זאת הורה בית המשפט כי ההליך יוחזר לבית משפט השלום.

לאחר שהושב ההליך לדיון בפניי, ניתן תסקיר נוסף. נכתב כי הנאשם רווק, מתגורר במרתף בבנין מגורי אמו, ומוגדר כדר רחוב. הנאשם אינו עובד שנים רבות, חבר לחברה שולית לפני שנים והחל שימוש בסמים. הנאשם מוכר למערכת בריאות הנפש מזה שנים ואובחן כבעל אישיות אנטי סוציאלית, לרקע שימוש בסמים ואלכוהול. במהלך השנים צבר הרשעות רבות בעבירות אלימות, רכוש וסמים, וריצה עונשי מאסר ממושכים. בדיקות שתן שמסר כעת הצביעו על שימוש בהרואין וקנבנואידים. בעבר הנאשם היה בקשר עם שרות המבחן כמה פעמים, אך ניסיונות לתהליכי טיפול נכשלו בהעדר כוחות. הנאשם מצוי בקשר קונפליקטואלי עם אמו שאינה מוכנה כי יתגורר בביתה. בנוגע לאירוע ההתרשמות היא כי הנאשם התקשה לשלוט בכעסיו ונוטה להטיל אחריות על אמו. שרות המבחן שוחח עם האם שאישרה כי אינה מאפשרת לנאשם להתגורר בבית בשל השימוש בסמים, אך מאפשרת לו להתקלח, מכבסת בגדיו ומבשלת עבורו. לדבריה הנאשם נוהג כלפיה באלימות מילולית ופיזית, והיא חוששת מפניו. בסיכום נכתב כי הנאשם נעדר כוחות לשינוי, לא ניתן להתרשם מהפחתת הסיכון מצדו, ועל כן נמנע שרות המבחן מהמלצה על הארכת המאסר על תנאי.

טיעוני הצדדים

התביעה הפנתה לחומרת העבירה ולעברו הפלילי המכביד של הנאשם. בייחוד הפנתה לגזר הדין שניתן לאחרונה נגד הנאשם בת.פ 22012-05-1, בגין עבירות כלפי אמו, שם ראה בית המשפט בחומרה רבה את העבירות. נטען כי העבירה משקפת אלימות רבה מצד הנאשם כלפי אמו, החשופה לאיומיו. לדעת התביעה המתחם ההולם נע בין 6 ל-18 חודשי מאסר, נוכח המסוכנות והעדר שיתוף הפעולה מצד הנאשם, כלפי מאמצי בית המשפט לגייסו לתהליך שיקום. בנוסף, הפנתה התביעה לכך שהנאשם לא נוטל אחריות מלאה לעבירה אלא נוטה להשליכה על אמו. בשל התסקיר השלילי והעדר אופק שיקומי, סבורה התביעה כי אין מקום להקלה עם הנאשם, ויש להטיל עונש מאסר במצטבר להפעלת המאסר על תנאי.

ב"כ הנאשם עתר להארכת המאסר על תנאי, וטען כי לפנינו מאסר על תנאי ממושך במיוחד, שאינו מידתי. נטען כי הנאשם גדל עם רקע קשה ביותר, לכן קשה לו לצאת מן המעגל בו הוא שרוי. הנאשם מודע למאמצים שנעשו על מנת לסייע לו, אך כוחות הנפש שלו ומצבו הנפשי הקשו עליו. נטען כי מאז האירוע נשוא האישום לא ביצע הנאשם עבירות נוספות, ובכך יש אינדיקציה לשינוי שערך. ב"כ הנאשם הפנה למצבו הבריאותי הירוד של הנאשם, שהוא חסר שיניים בשתי הלסתות, עבר טיפולי לסת קשים, ונדרש לו שיקום פה מלא, אך אינו מסוגל לממן את הטיפול. כתוצאה ממצבו, הנאשם אינו מסוגל לאכול, ואיבד משקל רב. אם לא די בכך, תנאי חייו של הנאשם ירודים ביותר, הוא חסר כל, מתגורר בתנאים מחפירים במרתף של אמו, ועדיין שומר על עצמו ונמנע מעבירות נוספות. עוד הפנה ב"כ הנאשם לפסיקה בנוגע להארכת מאסר על תנאי שאינו מידתי, וטען כי אלמלא התנאי, היה בית המשפט מטיל עונש קל בהרבה. בסיום הפנה ב"כ הנאשם לדו"ח ועדת דורנר לפיו מאסר כה ארוך לא ישרת את מטרות הענישה.

הנאשם בדברו האחרון תיאר את הניתוחים והטיפולים הרפואיים שעבר באזור הפנים, וטען כי בתוך התקופה ריצה מאסר, ולא יכול היה לעשן או לאכול. בנוסף, תיאר את תנאי חייו הירודים. בהמשך אמר שהוא רוצה להשתקם ולא למות כמו חבריו משימוש יתר בסמים. לדבריו, לא יגיע סוף העולם אם ישב במאסר למשך שנה נוספת, אך הוא רוצה להצליח להיגמל. בסיום דבריו אמר כי אמו מרחמת עליו, ובסך הכל ביקש ממנה שתביא לו קפה לאחר הניתוח שעבר, והיא סירבה, לכן איים עליה, אך כוונתו היתה רק להפחיד אותה ולעולם לא היה עושה דבר שכזה.

מתחם העונש ההולם

האינטרס החברתי בהגנת שלומו ושלוחותיו של הפרט, בתוככי משפחתו, הוא מובן (ע"פ 103/88 ליכטמן נ' מד"י פ"ד מג(3) 373; ע"פ 182/13 משה נ' מד"י (21.1.13), ואין צורך להאריך בעניין זה. ברע"פ 182/13 משה נ' מד"י (21.1.13) נאמר:

"מעשי אלימות בתוך המשפחה נתפסים כבעלי חומרה מיוחדת במערכת האיסורים הפליליים העוסקים בעבירות אלימות. הציפייה האנושית הטבעית הינה כי בתוך משפחה ישררו יחסי אהבה, הרמוניה, וכבוד הדדי. הפרתה של ציפייה זו הופכת את השימוש באלימות במשפחה לתופעה העומדת בניגוד עמוק לחוש הצדק האנושי. יתר על כן, במסגרת המשפחה, מופעלת האלימות על פי רוב בידי החזק כלפי החלש. פערי הכוחות הם גדולים כשמדובר באלימות כלפי קטינים או כלפי בת זוג [...] נפוצותן של עבירות אלה, והצורך להגן על קרבות האלימות [...], תורמים אף הם להחמרה הנדרשת בענישה בעבירות אלה"

קשת העונשים המוטלים בעבירות איומים בתוך המשפחה, היא בעלת מנעד רחב ביותר. במקרים רבים, הוטלו עונשי מכבידים, גם כאשר המדובר היה בעבירה יחידה (רע"פ 1293/08 קורניק נ' מד"י (25.6.08); ע"פ 30868-08-13 חג'אג' נ' מד"י (17.11.13); עפ"ג 52083-12-10 קפ"ש נ' מד"י (2.2.11); עפ"ג 1482-02-15 דסליין נ' מד"י (1.3.15); ת"פ 54820-03-14 מד"י נ' מרה (4.8.14); בת"פ 44150-09-13 מד"י נ' פלוני (23.1.14); עפ"ג 14009-08-09 צ'קול נ' מד"י (16.3.10). במקרים אחרים, הסתפקו בתי המשפט בעונשי מאסר בעבודות שרות (ת.פ. 39210-09-10 מד"י נ' רדאי (25.11.11); ת.פ. 38614-02-10 מד"י נ' ג.ש (23.6.13)), ובמקרים אחרים, רבים מספור, הסתיימו ההליכים בענישה הצופה פני עתיד.

בענייננו, הנאשם איים על אמו באירוע מתמשך, ויש להניח שהפיל עליה פחד גדול. על פי התסקיר, אמו חוששת מפניו באופן קבוע, והוא אינו מתכחש לכך שבכעסו הוא מפחיד אותה. על מידת האיום הנשקפת מצדו כלפיה ניתן ללמוד מן העובדה הטראגית שאינה מתירה לו להתגורר בביתה, אלא במרתף, תוך שהיא ממשיכה לטפל בו מרחוק, על מנת למנוע חיכוך ואיום.

לדעתי, מתחם העונש ההולם נע בין מאסר קצר שיכול שירוצה בעבודות שרות ועד מספר חודשי מאסר בפועל.

העונש המתאים לנאשם

הנאשם נושא על שכמו עבר פלילי מכביד, למן שנות ה-90. במהלך השנים הורשע שוב ושוב בעבירות אלימות, אלימות כלפי בן זוג, חבלה ופציעה, איומים וסחר בסמים, אשר בגין ריצה תקופות מאסר ממושכות. לאחרונה נדון ביום 15.1.17 בגין עבירות של הפרעה לשוטר וגניבה, אשר בוצעו קודם לעבירות דנן, ובית המשפט נמנע מהטלת מאסר בפועל.

ביום 5.11.13 נדון הנאשם בת.פ. 22012-05-13 (להלן: התיק הקודם) בגין עבירות אלימות שביצע כלפי בת זוגו. בגזר הדין הוטלו עליו מאסר בפועל למשך 20 חודשים, אשר כלל הפעלת מאסרים על תנאי. בנוסף, הוטלו 12 חודשי מאסר

על תנאי למשך 3 שנים בגין עבירות על סעיפים 379, 380, 382, 382(ב) ו-192. המאסר על תנאי הוא בר הפעלה בעניינו.

עיון בגזר הדין בתיק הקודם מעלה כי בית המשפט אימץ את הסדר הטיעון שהוצג לו, אך לצד זה ראה לנכון לציין כי ההסדר "הינו על הרף הנמוך ביותר", והוא אומץ לאחר לבטים. מכאן ניתן ללמוד על כוונתו של בית המשפט עת הטיל על הנאשם מאסר על תנאי מכביד למשך 12 חודשים (אציין כי במסגרת התיק הקודם הוטלה על הנאשם התחייבות בסך 5,000 ₪ למשך 24 חודשים, ואולם, זו פקעה ביום 5.11.15, טרם ביצוע העבירה דנן, על כן אינה בת הפעלה כעת).

העבר הפלילי יישקל לחומרא.

כפי שהובא לעיל, התסקיר משקף תמונת מצב עגומה ביותר ביחס לנאשם. מדובר במי שמתקיים בקושי, מתגורר בתנאים מחפירים במרתף של בית מגורי אמו, ומצב בריאותו בכי רע. אם לא די בכל זה, הנאשם ממשיך להשתמש בסמים מסוגים קשים. במהלך המשפט ניתן היה להתרשם ממצוקתו, והוא שב ותיאר את חרפת חייו.

מצד שני, במהלך המשפט ניתנה לנאשם הזדמנות פז לרתום עצמו לתהליך שיקומי ולשנות את גורלו, זאת במסגרת הליך בבית המשפט הקהילתי. למרבה הצער הנאשם לא עמד בדרישות, ביקש לעזוב את האישפוזית שבה שולב, ולאחר מכן ניתק את הקשר עם שרות המבחן. גם לאחר מכן, המשיך לבטא רצון מילולי לערוך גמילה, אך למרות שבית המשפט נתן לו הזדמנויות חוזרות, לא שולב בתכנית גמילה, ומצבו הירוד נותר כשהיה. התרשמותי היא כי הנאשם אינו מודע למצבו ואינו מכיר בבעייתיות, והוא ממשיך לטעון כמנטרה כי בכוונתו להצליח להיגמל.

שרות המבחן התרשם כי המתלוננת, אמו של הנאשם, חוששת מפניו גם כיום, וההערכה היא כי בהעדר תהליך שיקומי, לא פחתה מידת מסוכנותו כלפיה.

ב"כ הנאשם טען כי למרות מורכבות המצב, לא יהא זה מידתי להפעיל את המאסר על תנאי שהוא ממושך ביותר (12 חודשים), והפנה להלכת חמיס (רע"פ 1441/14 חמיס נ' מד"י (9.12.14)). לצערי, אין בידי לקבל את הטענה, מכמה טעמים.

ראשית, בנסיבות המקרה, אינני מקבלת את הטענה לפיה משך התנאי בלתי מידתי. אמנם המדובר בתנאי מכביד למשך 12 חודשים, אשר הוטל בנשימה אחת בגין כמה עבירות, ואולם יש לשים לב לדברי בית המשפט בהליך הקודם, שייחס משנה חומרה למעשי הנאשם. לכך יש לצרף את חומרת האירוע דנן, בו איים הנאשם על אמו שוב ושוב, במילים ובתנועות שנועדו להמחיש את אשר יעולל לה אם לא תבצע את דרישותיו. בנסיבות הללו, לא נראה לי כי המאסר על תנאי הוא בלתי מידתי, ואינו חורג ממדיניות הענישה (ראו עניין קורניק לעיל).

שנית, יש להדגיש כי לאחר עיון מעמיק במאגרי הפסיקה, נמצאו מקרים מועטים בלבד שבהם נעתרו בתי המשפט לבקשות להארכת מאסרים על תנאי בשל היותם "בלתי מידתיים", ורובם נוגעים לעבירות של שהייה שלא כדין, כפי שאירע בעניין חמיס הנ"ל. אך ברור הוא כי יש מקום לאבחנה בין סבירות הטלת עונשי מאסר הכוללים הפעלת תנאים בגין עבירת השב"ח שעונשה המירבי הוא שנת מאסר אחת, לבין הטלת מאסר הכולל הפעלת תנאי בגין עבירת האיומים, שעונשה שלוש שנות מאסר.

שלישית, במרבית המקרים שאותרו במאגרי הפסיקה, ואשר אינם נוגעים לעבירות שב"ח, נדחתה הטענה ל"חוסר

מידתיות" התנאי, והוא הופעל גם כשמדובר היה בתנאי ממושך (רע"פ 7391/08 מחאג'נה נ' מד"י (14.9.09); רע"פ 4902/14 צבאן נ' מד"י (6.7.14); רע"פ 2801/14 קניבי נ' מד"י (1.5.14). בתי המשפט חזרו והדגישו כי אין מקום לדון במשך התנאי, שכן גזר הדין שבו הוא הוטל, חלוט. נקבע כי ככל שהתנאי היה בלתי מידתי לדעת הנאשם, היה עליו להגיש ערעור על העונש, בשעתו (עפ"ג 32632-08-17 כבהא נ' מד"י (9.11.17)).

רביעית ועיקר, אילו הוריתי על הארכת התנאי, משמעות הדבר היתה הימנעות מהטלת כל עונש מוחשי על הנאשם, שהרי לא ניתן היה להטיל עליו מאסר בעבודות שרות, ואף אינו מתאים לענישה בדמות של"צ. מעבר לכך, הנאשם נמצא בלתי מתאים להליך טיפולי, ולא ניתן היה להטיל עליו צו מבחן. לדעתי, תוצאה שכזו יכולה היתה להתאים אולי בעניינו של מי שעבר תהליך שיקומי משמעותי, אך היא בלתי מתקבלת על הדעת בנסיבות המקרה דנן.

כאן המקום לציין כי פסק הדין אליו מפנה ב"כ הנאשם בעפ"ג 19652-05-17 מד"י נ' סולטאן (14.5.17), אינו יכול להכריע את הכף לטובת הנאשם. באותו עניין דובר בנאשם בעל עבר פלילי מכביד שהורשע בעבירת איומים ותקיפה כלפי בת זוגו, שעה שתלוי נגדו מאסר על תנאי למשך 18 חודשים, היינו: תקופת התנאי היתה ממושכת בהרבה מזו שבפניי. בית המשפט המחוזי נימק את ההימנעות מהפעלת התנאי בכך שהנאשם הוכיח להנחת דעתו כי הוא סובל מזיהומים קשים בכבד, ומעבר לכך עלה כי שהה במעצר למעלה מ-6 חודשים. נסיבות אלה שונות מעניינו של הנאשם דנן.

בעניין כבהא הנ"ל, שנסיבותיו היו כמעט זהות לעניין דנן, הורשע הנאשם בעבירה של החזקת סכין, בגינה היה תלוי נגדו מאסר על תנאי בן 12 חודשים. לאחר שכשלו כל הניסיונות לשלבו בתהליך שיקומי, והוא ניתק קשר עם שרות המבחן, הופעל התנאי. בערכאת הערעור דחה בית המשפט המחוזי את טענותיו בעניין חוסר מידתיות התנאי, וקבע כי מאחר שהנאשם לא נרתם לכל הליך טיפולי, ולא נענה למאמצי בית המשפט לסייע לו, אין עילה להארכת התנאי. לדעתי יש ללמוד ממקרה זה לעניינו.

לפיכך, ומאחר שלמרבה הצער אין כל אופק שיקומי בעניינו של הנאשם, אני דוחה את העתירה להארכת התנאי.

לצד האמור, יש לקחת בחשבון את נסיבות חייו הקשות של הנאשם, ואת מצבו הירוד. הנאשם אמנם לא הציג מסמכים רפואיים לאישוש כל טענותיו, אך כן הוכיח שהוא חסר שיניים, וזקוק לשיקום פה משמעותי. כיום, מצבו משפיע לרעה על איכות חייו באופן משמעותי, וגרם לירידה ניכרת במשקלו. ההתרשמות היא כי הנאשם שרוי בעליבות רבה אך אין לו כוחות לערוך שינוי.

למרבה הצער, בעת כתיבת גזר הדין נמסר לבית המשפט מפי ב"כ הנאשם, כי הוא נעצר לאחרונה. בפתח הדין היום נמסר כי הנאשם נעצר עד תום ההליכים בתיק אחר שאופיו דומה, אך הצדדים לא הצליחו לגבש ביניהם הסכמות כוללות.

במכלול הנסיבות, ומאחר שתקופת התנאי משמעותית ומכבידה, אני סבורה כי הטלת מאסר במצטבר, תהיה בלתי מידתית. לפיכך, אמנע מהטלת מאסר במצטבר.

סופו של דבר, אני גוזרת את העונשים הבאים:

א. יופעל המאסר על תנאי בן 12 חודשים מת.פ 22012-05-13.

ב. 4 חודשי מאסר בפועל, אשר ירוצו בחופף למאסר שהופעל, כך שבסך הכל יישא 12 חודשי מאסר. מן עמוד 5

המאסר יש לנכות את ימי המעצר מיום 31.12.15 עד יום 7.1.16.

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים משחרורו, והתנאי הוא שלא יבצע עבירת איומים.

ניתן היום, י"ח אייר תשע"ח, 03 מאי 2018, בהעדר הצדדים.